חסרים פה תיבות

מתעסק הוא דלא ילא, ב) [לעיל כח.], ג) [לעיל כח:], ד) לעיל כו. [כח.],

כ) [לקמן לד.], ו) [שס],ולקמן לד: ד"ה

ז) [לקמן לד: ד"ה תקיעות], **ח**) [לעיל כז.

כת.ז.

תורה אור השלם

בְּאֶחָד לַּחֹנֶישׁ מִקְּרֵא קֹנֶשׁ יִהְיֶה לֶכֶם כְּל מְלֶאכֶת עֲבֹּדָה לֹא

תעשו יום תרועה יהיה

ַנְעָד הַחַלוֹן נִשְׁקְפָּה 2. בְּעַד הַחַלוֹן נִשְׁקְפָּה

וַהְיַבֶּב אַם סִיסְרָא בְּעֵד הָאֶשְׁנָב מִדּוּעַ בּשֵׁשׁ רְבָבּוֹ לְבוֹא מִדּוּעַ אָחֱרוּ רְבָבּוֹ לְבוֹא מִדּוּעַ אָחֱרוּ

וָהַעֲבַרְהָּ שׁוֹפַּר

פעמי מרכבותיו:

וּבַחֹרֶשׁ הַשְּׁבִיעִי

עין משפם נר מצוה

ב א מיי' פ"ב מהלכות שופר הל' ז טור א"ח סי

תקפח [ושו"ע א"ח סי' תקלו סעי' א בהג"ה]:

נא ב טוש״ע א״ח סי׳ תקפט סעיף ח: ג מיי' פ"ג מהלכות

לומר מקל מעיף א: לג ד ה מיי שם הלי ד טוש"ע א"ח שם סעיף

: 2

בד ו מיי׳ שם טוש״ע א״ח

שם סעיף ו:

ו ומיי׳ שם הלכה יגו:

ו נמיי שם הכנה יגן. בה ח מיי פ״ח מהלכות תפלה הלי ט טוש״ע

א"ח סי' קכד סעיף א וטור א"ח סי' תקלא: ט [מיי' פ"א מהל' שופר

:r6 35

הני חן: גו י מיי פ"ג מהלכות שופר הלי א טוש"ע א"ח

סי תקל סעיף א:

רבינו חננאל

בקטן שהגיע לחינוך כר׳

יוחנן דאמר והוא בן עשר

וובן י"א, ואין מעכבין אותן ובן י"א, ואין מעכבין אותן מלתקוע, ודייקינן הני מילי דיעבד אבל לכתחלה

לא בקטן שלא הגיע

לחינוך. אין מעכבין אותן

. מלתקוע ביום טוב ואפילו

שלא להתלמד. [מתני']

. סדר תקיעות שלש של

שלש שלש. פירוש שלש

נמצאו כולן תשע. וקימא

לן דאית לן לאורוכי

. בתרועות כל מה דבעי. וכד

מנהג בכל ישראל. פירוש

שלש יבבות. שלש תרועות

זו אחר זו דבוקות. ושלשה

שברים הן בניחותא ומעט

הפסק בינתים. נמצא . שיטור שלשה שררים יוחר

משלש יבבות. לפיכך אמר

אביי בהא ודאי פליגי.

שיעור תקיעה כג' תרועות.

ואקשינן עלה והתניא שיעור תקיעה כתרועה. ופרקינן תנא דידן קא

י י חשיב דכולהו באבי והכי

קתני, שיעור שלש תקיעות

. כשלש תרועות, נמצא(ת)

דכל תקיעה אחת כתרועה

וליכא פלוגתא בינייהו. ותוב תנינן שיעור תרועה

. שלש יבבות והתניא שיעור

בניחותא והפסק ביניהן. בניוווא הופסק ביניון. אמר אביי בהא ודיי פליגי דכתיב יום תרועה

ומתרגמינן יום יבבא, וכתיב באימיה דסיסרא בעד החלון נשקפה ותיבב

אם סיסרא. וחלקו בבירור

ותיבב, ושואזי להאי ותיבב כגון סימן, מרר ילולי

ברא סבר גנוחי גנחה.

שיעור תרועה בשלש יבבות. פירש בקונטרס שלשה קולות קטן שהגיע להינוך. מתעסקין בהן שילמדו וכל שכן שאין מעכבין: בעלמח כל שהוח ולקמן (דף לד.) חמרינן דחתקין רבי אבהו בקסרי קשר"ק קש"ק קר"ק משום דמסופק בתרועה דקרא אי מרועה ממש מה שאנו קורין מרועה דהוא ילולי יליל או שברים דגנוחי

גנח או שברים ותרועה שניהם לריך לתרועה דדלמא גנוחי גנח וילולי יליל

קשר"ק ואזכרונות קש"ק ואשופרות קר"ק ולפום סוגיא דכולה פירקין

ולריך ליזהר בשברים שלא יהא מאריך על כל אחד בפני עלמו כג' יבבות של שלשה קולות כל שהוא דאם כן נעשה תקיעה ולא שברים דהא שיעור תקיעה כתרועה ושיעור תרועה כג' יבבות ונראה שחייב אדם להאריך בתקיעה של קשר"ק יותר משל קש"ק ובשל קש"ק יותר משל קר"ק דהא שיעור תקיעה כתרועה וקשר"ק אנו עושים משום ספיקא דגנוח ויליל נמצא שלריך להאריך בתקיעות של קשר"ק כשיעור שלשה שברים וג' יבבות ובתקיעות של קש"ק כשיעור ג׳ שברים דהא עבדינן קש"ק משום ספיקא דגנוחי גנח ובתקיעות של קר"ק כשיעור תרועה שהוא ילולי יליל ומיהו אם מאריך בכל התקיעת כתקיעות קשר"ק אין לחוש דיכול להאריך כמו שירנה כדתנן ומשך בשניה כשתים אין בידו אלא אחת ומטעם זה נמי אין לחוש אם עשה ארבעה וחמשה שברים שהשברים במקום תרועה והוי לה תרועה אריכתא כמו שאנו מאריכין ביבבות וריב"א והר"י בן הר"ר מאיר מפרשים דיבבא היא שלש כחות של כל שהוא נמנאת תרועה תשע כחות ושיעור תקיעה כך היא ולפירושם אין לחוש אם מאריך קלת בשברים ולריך למשוך לתקיעה של קשר"ק לפירושם כשיעור ג' שברים ותשע כחות ומי שלא משך התקיעות כשיעור הזה ומשך קלת בשברים לא קיים מלוה לא כמר ולא כמר ורבינו חננאל פי׳ כפירוש הקונטרס ועכשיו נוהגין לתקוע בישיבה לאחר קריאת התורה שלשים קולות ג' קשר"ק וג' קש"ק וג' קר"ק ובתפלה תוקעין אמלכיות

אלא אחת ימי שבירך ואחר כך נתמנה לו שופר תוקע ומריע ותוקע שלש פעמים כשם ששליח צבור חייב כך כל יחיד ויחיד חייב רבן גמליאל אומר "שליח צבור מוציא את הרבים ידי חובתן: גמ' והתניא ∘שיעור תקיעה כתרועה אמר אביי תנא דידן קא חשיב תקיעה דכולהו בבי ותרועות דכולהו בבי תנא ברא קא חשיב חד בבא ותו לא: שיעור תרועה כֹג' יבבות: והתניא ישיעור תרועה כשלשה שברים אמר אביי בהא ודאי פליגי דכתיב יום תרועה יהיה לכם ומתרגמינן יום יבבא יהא לכון וכתיב באימיה דסיסרא בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא מר סבר גנוחי גנח ומר סבר ילולי יליל תנו רבנן "מנין שבשופר ת"ל והעברת שופר תרועה אין לי אלא ביובל בראש השנה מנין תלמוד לומר בחדש השביעי שאין תלמוד לומר בחדש השביעי ומה תלמוד לומר בחדש השביעי שיהיו כל תרועות של חדש שביעי זה כזה יומנין שפשומה לפניה ת"ל והעברת שופר תרועה ומנין שפשומה לאחריה ת"ל תעבירו שופר ואין לי אלא ביובל בראש השנה מנין ת"ל בחדש השביעי

מתעסק הוא דלא. שאינו מתכוין לתקיעה ואפילו דלאו מלוה אלא מנבח נבוחי או שהיה נופח בשופר ועלתה בידו תקיעה אבל מוקע לשיר שמתכוין לתקיעה בעלמה ינה: סנה סיפה נמי מסעסק. אבקמן שהגיע לחינוך כאן בקמן שלא הגיע לחינוך: והמתעסק לא יצא: ייי המתעסק לא הא תוקע לשיר יצא לימא מסייע ליה לרבא דאמר רבא יהתוקע לשיר יצא ידלמא תוקע לשיר נמי מתעסק קרי ליה: והשומע מן המתעסק לא יצא: אבל השומע מן המשמיע לעצמו מאי יצא לימא תיהוי תיובתיה דרבי זירא ירא ליה רבי זירא לשמעיה איכוון ותקע □ לי דלמא איידי דתנא רישא מתעסק תנא סיפָא נמי מתעסק: מתני׳ יסדר תקיעות שלש של שלש שלש ישיעור תקיעה כשלש תרועות •השיעור תרועה כשלש יבבות סיתקע בראשונה ומשך בשניה כשתים אין בידו

תקיעה ותרועה ותקיעה לכל אחת ואחת: שלש יבבות. שלש הולות בעלמה כל שהוה: סקע ברחשונה. פשוטה שלפני התרועה תקע כדרכה: ומשך בשניה. תקיעה של חחר התרועה משך כשתים לנאת בה ידי שתים שהיה לריך לעשות זו (כ) פשוטה שלאחריה דמלכיות ופשוטה שלפניה דוכרונות: אין בידו אלא אחת. דפסוקי תקיעה אחת לשתים לא מפסקינן: מי שבירך. התפלל תפלת מוספין ובירך תשעה ברכות: חוקע ומריע וחוקע שלש פעמים. תוקע ומריע ותוקע בשביל מלכיות וכן בשביל זכרונות וכן בשביל שופרות: גבו' מנא דידן קא חשיב דכולהו בבי. והכי קאמר שיעור (ג) שלש תקיעות כשלש התרועות: ותנה ברה קח חשיב דחדה בבה. שיעור התקיעה כשיעור התרועה ותרוייהו חדא מילתא אמרי: **שברים.** ארוכים

מיבבות: אמר אביי בהא ודאי פליגי.

אע"ג דאוקימנא דברישא לא פליגי

על כרחך בהא סיפא פליגי דלית

לשנויי בה מידי והיינו פלוגתא:

דמתרגמינן. תרועה יבבא ובאימיה

דסיסרא כתיב נמי האי לישנא

ותיבב: מאן דאמר שברים סבר

גנוחי גנה. כאדם הגונח מלבו

כדרך החולים שמאריכין בגניחותיהן:

ילולי יליל. כאדם הבוכה ומקונן

קולות קלרים סמוכין זה לזה:

ולעולם השומע מן המשמיע לעצמו

שלא נתכוון להוליא את השומעין לא

יצה: בותבר' סדר תקיעות שלש

כו'. אחת למלכיות ואחת לזכרונות

וחתת לשופרות: שלש של שלש שלש.

קרוּעָה בַּחֹרֶשׁ הַשְּׁבְעִי הְרוּעָה בַּחֹרֶשׁ הַשְּׁבְעִי בָּעְשׁוֹר לַחֹרֶשׁ בְּיוֹם הַבָּפְרִים תַּעֲבִירוּ שׁוֹפְר בָּכַל אַרְצְכֵם:

הגהות הב"ח

(ה) גם' והמתעסק לה יצה מתעסק הוא דלא יצא הא תוקע: (ב) רש"י ד"ה ומשך בשנייה כו' שהיה לריך לעשות זו אחר זו פשוטה שלאחריה: (ג) ד"ה תנה דידן כו' וה"ק שיעור השלש תקיעות כשיעור שלש התרועות: (ד) תום' ד"ה שיעור וכו' שפי' בערך ערב דהלין דמחמירין ותוקעין שלשים כדיתבין:

גליון הש"ם

מתני' שיעור תרועה כשלש יכבות. אף דתרגוס מרועה יבבא צ"ל דאיו יבבא למתני׳ כיבבה דתרגום וכעין מה דאמריגן לשון מורה לחוד ולשון גמ׳ לחוד [חולין דף קלו ע"ב] הרא"ם בראשית א יא ד"ה לא דשא לשון עשב:

מוסף רש"י

איכוון ותקע לי. מתכוין לתקוע בשמי להוליאני ידי תרועת המלכיות ולעיל תרעת התנכיות כח.). ומשך נפשוטה של כשתים. ונתכויו לנחת בה פשוט תרועת הזכרונות עליו לתקוע תיכף לזו (שם) לפי שהיה לריך לתקוע כאן ב' תקיעות רלופות, לפשוטה לאחריה דמלכיות ואחת לפשוטה לפניה דוכרונות (לעיל בז.) גונח. לועק מכאב לבו (תמורה טו:).

שאין היה ראוי לתקוע בשעת תפלה אמלכיות קשר"ק קש"ק קר"ק וכן אזכרונות וכן אשופרות או לאחר תפלה כולהו אבל קודם תפלה לא אשרתן כדתנן מי שבירך ואח"כ נתמנה לו שופר אלא אשרתן בפרק קמא לעיל (דף מי). למה תוקעין ומריעין כשהן יושבין ותוקעין ומריעין כשהן עומדין כדי לערבב את השטן והיינו כדעבדינן ומיהו לכאורה נראה לתקוע בתפלה כמו כן אמלכיות זכרונות ושופרות קשר"ק קש"ק קר"ק אכל חד וחד כדי לנאת מספק דרבי אבהו ובערוך פי׳ שהיו עושין כן שפי׳ בערך ערב דהלין ווי דמחמרי [ועבדי] שלשים כדיתבין ושלשים בלחש ושלשים על הסדר כנגד מאה פעיות דפעיא אימיה דסיסרא ואלין [עשרה] אינון כשגומרין כל התפלה קול מקיעיא דיחידאי מיתבעי למיהוי [עשרה] חשר"ת חש"ת תר"ת והם מאה ועל מנהג שלנו היה תמיה ר"ת דקשר"ק של מלכיות וקש"ק דזלרונות וקר"ק דשופרות סותרין זה את זה דאי גנח ויליל כולהו בעי למיעבד קשר"ק ואי גנח לחוד כולהו בעי למיעבד קש"ק ואי יליל כולהו קר"ק והנהיג רבינו תם במקומינו לתקוע גם אזכרונות ואשופרות קשר"ק כמו במלכיות דהשתא נפיק מכל ספיקי וליכא אלא הפסק ובהכי סגי שלא לשנות המנהג ביותר דהא אמרינן שמע תשע תקיעות בט׳ שעות ביום ילא ונראה שיש קלת ליתן טעם על המנהג שלנו דסבר לה כמאן דאמר בסמוך אחת מדברי חורה ושתים מדברי סופרים וכיון שעשו בישיבה כל הספיקות של חורה ושל סופרים לא חשו לחזור ולעשות בשעת תפלה אלא ספיקא דאורייתא ובקדושת דאגן הסהר שעשה ר' שמשון ב"ר יונה כתיב נוי ארבעים קולות בהריענו והיינו כמנהגינו וכן בסדר רב עמרם אלא שכתב דבסוף מריע תרועה אחת בלא חקיעה וא"ת אהנך דישיבה היכי נפיק הא תניא בס״פ (דף לד:) תקיעות וברכות של ראש השנה ויום הכפורים מעכבות זו את זו אלמא בעידן ללותא בעי למיעבד יש פירכא היא דאע"ג דמשמע מחוך פי הקונטרס "דאס בירך ולא תקע או חקע ולא בירך פירוש בירך מלכיות זכרונות ושופרות אי אפשר לומר כן דהתניא לקמן (שם) שתי עיירות באחת תוקעין ובאחת מברכין כשהוא הולך הולך למקום שתוקעין ואין הולך למקום שמברכין ותנן מי שבירך ואח"כ נודמנה לו שופר משמע שבלא שופר יכול לברך אלא תקיעות וברכות מעכבות זו את זו היינו שהתקיעות מעכבות זו את זו והברכות מעכבות זו את זו כשמברך מלכיות זכרונות ושופרות יברך שלשתן או לא יברך כלל וכן מקיעות שברים מרועות אם בקי בשלשתן ימקע ואם לאו לא ימקע ולריך לדקדק באותן שלשים קולות שאנו מוקעין בישיבה שכשמסיים השלשה קשרקי"ם ומתחיל הקשקי"ם או כשמסיים הקשקי"ם ומתחיל הקרקי"ם למה לי שתי תקיעות זו אחר זו ממה נפשך יפטר בתקיעה אחת דאי גנח ויליל הרי יצא בשלשה קשר"ק ואי גנח לחוד אותה תקיעה אחרונה של קשר"ק אחרון תעלה לו למנין קש"ק וכן אם יליל אותה מקיעה אחרונה של קש"ק אחרון תעלה לו למנין קר"ק ושמא כיון שעשו המקיעה לשם פשוטה שאחר המרועה לא רצו שמעלה לשם פשוטה שלפניה ומיהו אשכחן יי ומשך בשניה כשתים שהיתה עולה לשתים אי לאו משום דפסוקי תקיעה בתרתי לא מפסקינן: נעבריה